

متن و ترجمه‌ی

اصول کافی

ثقة الاسلام
محمد بن یعقوب کلینی
(۳۲۹ق)

ترجمه: موسسه فرهنگی شمس الضحی

@kafilearn

کتاب فضل العلم

کسی که نان از علمش خورد و به آن بنازد

۱- مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ عِيسَى، وَ عَلِيِّ بْنِ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ جَمِيعاً، عَنْ حَمَّادِ بْنِ عِيسَى، عَنْ عُمَرَ بْنِ أَدِينَةَ، عَنْ أَبَانَ بْنِ أَبِي عَيَّاشٍ، عَنْ سُلَيْمِ بْنِ قَيْسٍ، قَالَ سَمِعْتُ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَنْهُوَ مَنْ لَا يَشْبَعَانِ؛ طَالِبُ دُنْيَا وَ طَالِبُ عِلْمٍ. فَمَنْ افْتَصَرَ مِنَ الدُّنْيَا عَلَى مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَهُ سَلِمَ، وَ مَنْ تَنَاوَلَهَا مِنْ غَيْرِ حِلِّهَا هَلَكَ، إِلَّا أَنْ يَتُوبَ أَوْ يُرَاجَعَ. وَ مَنْ أَخَذَ الْعِلْمَ مِنْ أَهْلِهِ وَ عَمِلَ بِعِلْمِهِ نَجَّى، وَ مَنْ أَرَادَ بِهِ الدُّنْيَا فَهِيَ حُظُّهُ.

سليم بن قيس هلالی گوید از امیرالمؤمنین علیه السلام شنیدم که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: دو گرسنه هستند که سیر نمی-شوند: [یکی] جوینده‌ی دنیا و [دیگری] جوینده‌ی علم. کسی که از دنیا به آن چه خدا برای او حلال کرده است اکتفا کند، سالم می‌ماند، و کسی که از آن در غیر حلال بهره‌برد، نابود می‌شود، مگر این که توبه کرده یا بازگردد. و کسی که علم را از اهلش بگیرد، نجات پیدا می‌کند و کسی که آن را برای دنیا بخواند، بهره‌اش در حد دنیا خواهد بود.

۲- الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ بْنِ عَامِرٍ، عَنْ مُعَلَّى بْنِ مُحَمَّدٍ، عَنِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ الْوَشَّاءِ، عَنْ أَحْمَدَ بْنِ عَائِذٍ، عَنْ أَبِي خَدِيجَةَ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ، وَ مَنْ أَرَادَ بِهِ خَيْرَ الْآخِرَةِ أَعْطَاهُ اللَّهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که حدیث را برای فوائد دنیوی بخواهد، سهمی در آخرت برایش نخواهد بود. و کسی که آن را برای آخرت بخواهد، خدا به او [هم] خیر دنیا خواهد داد و [هم] خیر آخرت.

۳- عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ مُحَمَّدٍ الْأَصْبَهَانِيِّ، عَنِ الْمُنْقَرِيِّ، عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: کسی که حدیث را برای منفعت دنیوی بخواهد، در آخرت سهمی نخواهد داشت.

۴- عَلِيُّ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ الْقَاسِمِ، عَنِ الْمُنْقَرِيِّ، عَنْ حَفْصِ بْنِ غِيَاثٍ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَالَمَ مُحِبًّا لِدُنْيَاهُ فَاتَّهَمُوهُ عَلَى دِينِكُمْ؛ فَإِنَّ كُلَّ مُحِبِّ لِدُنْيَاهُ يَحُوطُ مَا أَحَبَّ. وَقَالَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ: أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تَجْعَلْ بَيْنِي وَبَيْنَكَ عَالِمًا مَفْتُونًا بِالدُّنْيَا فَيَصُدَّكَ عَنْ طَرِيقِ مُحَبَّتِي؛ فَإِنَّ أَوْلِيكَ قُطَاعُ طَرِيقِ عِبَادِي الْمُرِيدِينَ. إِنَّ أَدْنَى مَا أَنَا صَانِعٌ بِهِمْ أَنْ أَنْزِعَ حَلَاوَةَ مُنَاجَاتِي عَنْ قُلُوبِهِمْ.

امام صادق علیه السلام فرمودند: هرگاه دیدید عالم دوستدار دنیایش شده است، او را [امین دینتان ندانید و] نسبت به دین خود متهم کنید. زیرا دوستدار هر چیز مشغول محافظت از آن چیزی است که دوست دارد. و ایشان صلوات الله علیه فرمودند: خدا به داود علیه السلام وحی فرمود که میان من و خودت عالمی دلباخته‌ی دنیا قرار مده که او تو را از راه محبت من باز می‌دارد. زیرا این افراد راهزنان راه بندگی مریدان اند. کمترین کاری که با آنان می‌کنم این است که شیرینی مناجات خودم را از قلب‌های آنان می‌گیرم.

۵- عَنْ عَلِيٍّ، عَنْ أَبِيهِ، عَنِ التَّوْفَيْيِّ، عَنِ السَّكُونِيِّ، عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: الْفُقَهَاءُ أُمَنَاءُ الرُّسُلِ مَا لَمْ يَدْخُلُوا فِي الدُّنْيَا. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَا دُخُولُهُمْ فِي الدُّنْيَا قَالَ اتَّبَاعُ السُّلْطَانِ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ فَاحْذَرُوهُمْ عَلَى دِينِكُمْ.

امام صادق علیه السلام از پیامبر نقل می‌کنند که ایشان فرمودند: فقیهان تا زمانی که در امور دنیا وارد نشده‌اند، امین پیامبران هستند. پرسیده شد: ای رسول خدا، وارد شدن آنان به دنیا چیست؟ ایشان فرمودند: تبعیت از سلطان. پس اگر چنین کردند، در خصوص دینتان مراقب آنان باشید.

۶- مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ، عَنِ الْفَضْلِ بْنِ شاذَانَ، عَنْ حمَّادِ بْنِ عِيسَى، عَنْ رَبِيعِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ، عَنْ عَمْرِو حَدَّثَهُ، عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ طَلَبَ الْعِلْمَ لِيُبَاهِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ أَوْ يُمَارِيَ بِهِ السُّفَهَاءَ أَوْ يَصْرِفَ بِهِ وُجُوهَ النَّاسِ إِلَيْهِ فَلْيَتَّبِعُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ. إِنَّ الرِّئَاسَةَ لَا تَصْلُحُ إِلَّا لِأَهْلِهَا.

امام باقر علیه السلام فرمودند: کسی که علم بجوید تا به عالمان بنزد یا با سفیهان مقابله کند یا توجه مردم را به خود جلب نماید، باید جایگاهش را با آتش آماده کند. ریاست اصلاح نمی‌شود مگر برای کسی که شایسته‌ی آن است.